

GIỮ GÌN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA, SỨC MẠNH CON NGƯỜI VIỆT NAM QUA TÁC PHẨM “MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ CON ĐƯỜNG ĐI LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở VIỆT NAM” CỦA TỔNG BÍ THƯ NGUYỄN PHÚ TRỌNG

NGUYỄN TRUNG DŨNG

Khoa Lý luận Chính trị, Trường Đại học Công nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh
ntdung@juh.edu.vn

DOIs: <https://doi.org/10.46242/jstiuh.v66i06.4994>

Tóm tắt: Chủ nghĩa xã hội mà Đảng và nhân dân ta lựa chọn và xây dựng là một mô hình xã hội chưa có tiền lệ trong lịch sử. Do vậy, nhận thức về con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam không ngừng được bổ sung, hoàn thiện, trên cơ sở vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào từng giai đoạn, điều kiện cụ thể của đất nước và dựa trên kết quả tổng kết thực tiễn xây dựng, phát triển kinh tế, xã hội. Nghiên cứu, phân tích quan điểm về giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam qua tác phẩm “Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam” của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, từ đó rút ra giá trị về mặt lý luận, góp phần làm rõ hơn về bản chất chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội mà Đảng và nhân dân Việt Nam đã lựa chọn.

Từ khóa: giá trị văn hóa việt nam, sức mạnh con người việt nam, chủ nghĩa xã hội, nguyễn phú trọng

ĐẶT VẤN ĐỀ

Theo Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, văn hóa có vị trí đặc biệt đối với sự phát triển của quốc gia, dân tộc, “Văn hoá là hồn cốt của Dân tộc, nói lên bản sắc của Dân tộc. Văn hoá còn thì Dân tộc còn...” (Trọng, 2021a). Văn hóa là con người, phát huy văn hóa chính là phát huy sức mạnh của con người. Giữ gìn và phát huy văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam được Đảng xem như là “nguồn lực nội sinh”, là nền tảng để phát triển đất nước bền vững. Đại hội XIII của Đảng nhân mạnh, xây dựng và phát huy văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam là một trong các nhiệm vụ trọng tâm, đột phá chiến lược, phát huy văn hóa gắn với khơi dậy mạnh mẽ khát vọng xây dựng dân tộc phồn vinh. Kế thừa và phát triển quan điểm Đại hội XIII của Đảng về văn hóa, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng làm rõ hơn những vấn đề về giữ gìn và phát huy văn hóa và sức mạnh con người Việt Nam qua tác phẩm “Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam”, khẳng định mục tiêu về phát huy văn hóa, trong đó “con người giữ vị trí trung tâm của sự phát triển”, một xã hội vì con người, cho con người. Tìm hiểu sự phát triển lý luận về văn hóa qua tác phẩm “Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam” của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng sẽ giúp chúng ta hiểu rõ hơn sự kế thừa, phát triển quan điểm của Đảng nói chung, quan điểm Đại hội XIII của Đảng nói riêng về giữ gìn, phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam, từ đó xác định nội hàm cụ thể hơn về bản chất chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội mà Đảng và nhân dân đã lựa chọn.

1. QUAN ĐIỂM ĐẠI HỘI XIII CỦA ĐẢNG VỀ GIỮ GÌN VÀ HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA, SỨC MẠNH CON NGƯỜI VIỆT NAM

Trong tiến trình cách mạng Việt Nam, Đảng và Nhà nước luôn quan tâm, đề ra nhiều chủ trương đúng đắn nhằm xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, con người Việt Nam, đáp ứng yêu cầu phát triển theo từng giai đoạn lịch sử phát triển của dân tộc. Trong bản “*Đề cương Văn hóa Việt Nam năm 1943*” do Tổng Bí thư Trường Chinh khởi thảo, xác định văn hóa đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy hoặc kìm hãm sự phát triển của xã hội, dựa trên nguyên tắc “Dân tộc hóa”, “Đại chúng hóa”, “Khoa học hóa”. Đây chính là những định hướng cơ bản để xây dựng văn hóa Việt Nam hiện đại, tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. Đường lối văn hóa của Đảng không ngừng được bổ sung, hoàn thiện qua các kỳ đại hội. Tại Đại hội lần thứ II (1951), Đảng đề ra đường lối xây dựng nền văn hóa dân tộc dân chủ nhân dân, tiếp thu có chọn lọc thành quả văn minh của nhân loại. Trên cơ sở đó, đường lối phát huy văn hóa được Đảng tiếp tục đẩy mạnh, gắn

cuộc cách mạng tư tưởng, văn hóa với nhiệm vụ xây dựng văn hóa xã hội chủ nghĩa, văn hóa có tính chất dân tộc và làm chủ tập thể về văn hóa. Đại hội Đảng lần thứ VI (1986) đánh dấu bước ngoặt thay đổi nhận thức của Đảng về phát huy văn hóa, xem văn hóa là nhu cầu thiết yếu của đời sống tinh thần xã hội, thể hiện trình độ phát triển của quốc gia, dân tộc. Trong các kỳ đại hội Đảng tiếp theo, văn hóa được khẳng định là nền tảng tinh thần xã hội, vừa là mục tiêu, vừa là động lực thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng văn hóa Việt Nam “tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc”, gắn mục tiêu xây dựng văn hóa với xây dựng con người.

Đại hội XIII của Đảng xác định mục tiêu cụ thể đến năm 2045, Việt Nam trở thành “nước phát triển, định hướng xã hội chủ nghĩa” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr. 112), với chủ đề chiến lược là “Khơi dậy khát vọng phát triển đất nước, phát huy mạnh mẽ giá trị văn hóa, con người Việt Nam và sức mạnh thời đại, huy động mọi nguồn lực, phát triển nhanh và bền vững” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr. 206). Phát huy mạnh mẽ giá trị văn hóa Việt Nam được Đại hội XIII xem như nhiệm vụ chiến lược, trọng tâm trong tiến trình xây dựng đất nước, tầm nhìn đến năm 2045. Có thể khái quát quan điểm về giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam của Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của Đảng với các nội dung chủ yếu sau đây:

Một là, nhấn mạnh mối quan hệ thống nhất, khăng khít và biện chứng giữa xây dựng với phát huy giá trị văn hóa, con người Việt Nam. Đại hội XIII khẳng định: “giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, hội nhập quốc tế” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.46). Giá trị văn hóa, sức mạnh của con người Việt Nam được xác định với các nội dung cơ bản như “yêu nước, đoàn kết, cần cù, dũng cảm, tài trí, lạc quan, hiếu học, nghĩa tình, hòa hiếu, khoan dung...” (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2021). Khơi dậy giá trị văn hóa Việt Nam là khơi dậy “tinh thần yêu nước, niềm tự hào, ý chí tự cường, lòng nhân ái, tinh thần đoàn kết, đồng thuận xã hội” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.47). Ngày nay, toàn cầu hóa diễn ra mạnh mẽ, sự phát triển nhanh chóng của công nghệ và mặt trái của kinh tế thị trường đang tác động sâu sắc đến văn hóa, và con người Việt Nam. Trong bối cảnh đó, giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam chính là “nền tảng tinh thần”, “sức mạnh nội sinh”, là cơ sở để kế thừa, tiếp thu giá trị văn hóa tiến bộ của nhân loại, đảm bảo cho đất nước phát triển nhanh và bền vững. Phát huy văn hóa không chỉ là giữ gìn và làm lan tỏa, rộng khắp “những giá trị tốt đẹp của dân tộc” mà còn “tiếp thu tinh hoa văn hóa của nhân loại”, tăng cường “mở rộng và nâng cao hiệu quả ngoại giao văn hóa, đóng góp thiết thực vào quảng bá hình ảnh, thương hiệu quốc gia và tăng cường sức mạnh tổng hợp của đất nước” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr. 50). Phát huy sức mạnh con người Việt Nam chính là “sự gắn kết chặt chẽ, hài hòa giữa giá trị truyền thống và giá trị hiện đại” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr. 47), đó là các giá trị “Yêu nước, đoàn kết, tự cường, nghĩa tình, trung thực, trách nhiệm, kỷ cương, sáng tạo” (Trọng, 2021a).

Hai là, Đại hội XIII của Đảng tiếp tục khẳng định và làm rõ vị trí và vai trò của văn hóa đối với sự phát triển kinh tế - xã hội. Từ Nghị quyết Trung ương 5 khóa VIII xác định, “văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội, vừa là mục tiêu vừa là động lực thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 1998), gắn tăng trưởng kinh tế với phát huy văn hóa, gắn kết chặt chẽ giữa phát huy văn hóa với phát triển con người Việt Nam. Kế thừa và làm rõ quan điểm về vị trí, vai trò của văn hóa trong Nghị quyết Trung ương lần thứ 5, khóa VIII và các kỳ đại hội Đảng tiếp theo, Đại hội XIII nhấn mạnh đến nhiệm vụ xây dựng phát huy văn hóa để “văn hóa thực sự là nguồn lực nội sinh và động lực đột phá cho sự phát triển kinh tế - xã hội và hội nhập quốc tế” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr. 47). Văn hóa được đặt ngang hàng với kinh tế, chính trị, xã hội, bảo đảm cho sự phát triển bền vững của đất nước.

Ba là, giữ gìn và phát huy văn hóa Việt Nam lấy con người là trung tâm, chủ thể, là nguồn lực chủ yếu và mục tiêu của sự phát triển. Con người Việt Nam là chủ thể văn hóa Việt Nam. Xây dựng và phát huy giá trị văn hóa phải lấy “vai trò chủ thể, vị trí trung tâm của nhân dân trong chiến lược phát triển đất nước”, “giải phóng mọi tiềm năng, sức mạnh, khả năng sáng tạo” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr. 51). Đại hội XIII xác định: “mọi chủ trương, chính sách phải thực sự xuất phát từ cuộc sống, nguyện vọng, quyền và lợi ích chính đáng của Nhân dân, lấy hạnh phúc, ấm no của Nhân dân làm mục tiêu phấn đấu” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.28), trên cơ sở nắm chắc phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.27). Giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam xuất phát từ chính nhu cầu của nhân dân và cuối cùng cũng vì nhân dân, nhân dân có quyền “thụ hưởng” những thành quả phát triển của đất nước mang lại.

Bốn là, tiếp tục nghiên cứu xây dựng và phát huy hệ giá trị văn hóa Việt Nam. Giá trị văn hóa là yếu tố cốt lõi của văn hóa, hình thành và kết tinh trong lịch sử phát triển lâu dài của dân tộc. Đại hội XIII định hướng, tiếp tục tập trung “nghiên cứu, xác định và triển khai hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa và chuẩn mực con người gắn với giữ gìn, phát triển hệ giá trị gia đình Việt Nam trong thời kỳ đổi mới” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.143). Bên cạnh đó, “Xây dựng và thực hiện các chuẩn mực văn hóa trong lãnh đạo, quản lý. Chú trọng xây dựng môi trường văn hóa công sở lành mạnh, dân chủ, đoàn kết, nhân văn; đẩy lùi bệnh quan liêu, bè phái, chủ nghĩa cơ hội và thực dụng” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr.144).

Năm là, xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam gắn với khát vọng xây dựng đất nước hùng cường. Trong bối cảnh đất nước “đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay” (Trọng, 2021), Đại hội XIII xác định mục tiêu: “Khoi dậy tinh thần và ý chí, quyết tâm và phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc; dân tộc trường thịnh, trường tồn” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, tr. 46). Đây là điểm nhấn quan trọng trong tư duy, sự phát triển nhận thức của Đảng. Trong suốt chiều dài lịch sử phát triển đất nước, khát vọng độc lập, hòa bình trở thành nguồn lực tinh thần to lớn, đoàn kết mọi tầng lớp nhân dân, phát huy sức mạnh của dân tộc và sức mạnh của thời đại, bảo vệ vững chắc độc lập, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc. Ngày nay, khát vọng xây dựng đất nước phồn vinh, hạnh phúc là sự mong muốn, khát khao, dồn hết sức lực, trí tuệ của cả dân tộc nhằm hiện thực hóa mục tiêu xây dựng đất nước hùng cường.

Có thể nói, xây dựng và phát huy văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam là một trong những vấn đề trọng tâm, một nội dung nổi bật trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng. Lần đầu tiên trong một văn kiện đại hội Đảng, lĩnh vực văn hóa được đề cập với nhiều nội dung sâu sắc và toàn diện, phản ánh rõ nét từ chủ đề Đại hội đến các quan điểm, mục tiêu, định hướng, nhiệm vụ trọng tâm, đột phá chiến lược. Đại hội XIII cho thấy, nhận thức của Đảng về xây dựng và phát huy văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam trong thời kỳ đổi mới từng bước được bổ sung, phát triển và hoàn thiện.

2. QUAN ĐIỂM VỀ XÂY DỰNG VÀ PHÁT HUY VĂN HÓA VIỆT NAM ĐƯỢC THỂ HIỆN TRONG TÁC PHẨM “MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ CON ĐƯỜNG ĐI LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở VIỆT NAM” CỦA TỔNG BÍ THƯ NGUYỄN PHÚ TRỌNG

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng viết tác phẩm “Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam” nhân dịp kỷ niệm 131 năm ngày sinh Chủ tịch Hồ Chí Minh (19/5/1890 – 19/5/2021), sau khi Đại hội XIII của Đảng tổ chức thành công. Trong tác phẩm này, Tổng Bí thư không chỉ khẳng định vị trí và vai trò quan trọng của văn hóa, mà còn gắn kết chặt chẽ giữa việc phát huy giá trị văn hóa với phát triển con người, làm rõ một số vấn đề lý luận về văn hóa với con đường đi lên chủ nghĩa xã hội mà Việt Nam đang xây dựng. Có thể khái quát sự kế thừa và phát triển quan điểm về giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa và sức mạnh con người Việt Nam trong Đại hội XIII của Đảng, thông qua tác phẩm của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, có một số nội dung cơ bản như sau:

Một là, khẳng định vị trí và vai trò của văn hóa trong quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng viết: “Chúng ta coi văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội, sức mạnh nội sinh, động lực phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc; xác định phát triển văn hóa đồng bộ, hài hòa với tăng trưởng kinh tế và tiến bộ, công bằng xã hội” (Trọng, 2021). Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tiếp tục Kế thừa quan điểm Đại hội XIII của Đảng, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhấn mạnh: “Con người giữ vị trí trung tâm của sự phát triển; phát triển văn hóa, xây dựng con người vừa là mục tiêu vừa lực của công cuộc đổi mới” (Trọng, 2021).

Hai là, xây dựng văn hóa hướng tới giá trị tiến bộ, nhân văn, tiếp thu những thành tựu, tinh hoa văn hóa của nhân loại “dựa trên nền tảng lợi ích chung của toàn xã hội hài hòa với lợi ích chính đáng của con người, khác hẳn về chất so với các xã hội cạnh tranh để chiếm đoạt lợi ích riêng giữa các cá nhân và phe nhóm, do đó cần và có điều kiện để xây dựng xã hội đồng thuận thay vì đối lập, đối kháng xã hội” (Trọng, 2021). Đồng thời, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng khẳng định, “Nền văn hóa mà chúng ta xây dựng là nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, một nền văn hóa thống nhất trong đa dạng, ... kế thừa và phát huy những giá trị truyền thống tốt đẹp của tất cả các dân tộc trong nước, tiếp thu những thành tựu, tinh hoa văn hóa nhân loại” (Trọng, 2021).

Ba là, xây dựng một xã hội tôn trọng phẩm giá của con người. Tổng Bí thư viết: “Chúng ta cần một xã hội mà trong đó sự phát triển thực sự vì con người, chứ không phải vì lợi nhuận mà bóc lột, chà đạp lên phẩm

giá con người” (Trọng, 2021). Tổng Bí thư phân tích làm rõ, “dân chủ tư sản” mà phương Tây ra sức quảng bá không hề “đảm bảo quyền lực thực sự thuộc về nhân dân, quyền lực đó chỉ phục vụ cho thiểu số giàu có”. Do vậy, Tổng Bí thư khẳng định, chúng ta “phấn đấu xây dựng một xã hội văn minh, lành mạnh, vì lợi ích chân chính và phẩm giá con người” (Trọng, 2021).

Bốn là, xây dựng văn hóa, con người Việt Nam giàu lòng nhân ái. Theo Tổng Bí thư, cùng với các cuộc khủng hoảng về năng lượng, lương thực, sự cạn kiệt về tài nguyên thiên nhiên, và khủng hoảng về kinh tế đã cho thấy, chủ nghĩa tư bản lấy “lợi nhuận làm mục tiêu tối thượng, coi chiếm hữu của cải và tiêu dùng vật chất ngày càng tăng làm thước đo văn minh, lấy lợi ích cá nhân làm trụ cột của xã hội. Đó cũng chính là đặc trưng cốt yếu của phương thức sản xuất và tiêu dung tư bản chủ nghĩa” (Trọng, 2021). Và do vậy, Tổng Bí thư chỉ rõ bản chất xã hội Việt Nam đang xây dựng là: “Chúng ta cần một xã hội nhân ái, đoàn kết, tương trợ lẫn nhau, hướng tới giá trị tiến bộ, nhân văn chứ không phải cạnh tranh bất công, “cá lớn nuốt cá bé”, vì lợi ích vị kỷ của một số ít cá nhân, các phe nhóm” (Trọng, 2021)

Năm là, bản chất của văn hóa Việt Nam là quyền lực thực sự thuộc về nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân. Tổng Bí thư khẳng định, xã hội Việt Nam đang xây dựng “phục vụ lợi ích của nhân dân chứ không phải chỉ cho một thiểu số giàu có” (Trọng, 2021), “lấy lợi ích của nhân dân, lấy hạnh phúc của nhân dân làm mục tiêu phấn đấu” (Trọng, 2021). Với việc chỉ ra những minh chứng thực tế, Tổng Bí thư làm rõ, bản chất chủ nghĩa tư bản không khắc phục được những mâu thuẫn cơ bản, nội tại vốn có của nó. Các cuộc khủng hoảng tài chính, suy thoái kinh tế trong xã hội tư bản đã làm bùng nổ xung đột, mâu thuẫn xã hội, bất công xã hội gia tăng, phơi bày một thực tế là nhân dân không có quyền làm chủ thực sự, đằng sau “tư do”, “dân chủ” là “sự chuyên chế của các tập đoàn tư bản”, “Sự rêu rao bình đẳng về quyền, nhưng không kèm theo sự bình đẳng về điều kiện để thực hiện các quyền đó đã không dẫn đến dân chủ vẫn chỉ là hình thức, trống rỗng mà không thực chất” (Trọng, 2021). Qua đó, Tổng Bí thư khẳng định: “chỉ có chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản mới có thể giải quyết triệt để vấn đề độc lập cho dân tộc, mới có thể đem lại cuộc sống tự do, ấm no và hạnh phúc thực sự cho tất cả mọi người, cho các dân tộc” (Trọng, 2021).

Sáu là, phát triển văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam phải đi đôi với việc chống lại “chủ nghĩa cơ hội, chủ nghĩa cá nhân, chống tham nhũng, quan liêu, lãng phí, thoái hóa,...”. Để làm được việc đó, Tổng Bí thư cho rằng, cần phải lấy “nguyên tắc tập trung dân chủ làm cơ bản”, “tuyên truyền, thuyết phục, vận động, tổ chức, kiểm tra, giám sát, gương mẫu (Trọng, 2021).

Bảy là, phát huy văn hóa Việt Nam gắn liền với sự phát triển bền vững và hài hòa với thiên nhiên. Tổng Bí thư viết: “Chúng ta cần sự phát triển bền vững, hài hòa với thiên nhiên để đảm bảo môi trường sống trong lành cho các thế hệ hiện tại và tương lai, chứ không phải để khai thác, chiếm đoạt tài nguyên, tiêu dùng vật chất vô hạn độ và hủy hoại môi trường” (Trọng, 2021).

Tám là, nhân dân là chủ thể của văn hóa, có quyền thụ hưởng những thành quả của quá trình phát triển kinh tế, xã hội mang lại. Tổng Bí thư đã chỉ rõ, trong giai đoạn vừa qua, ở Việt Nam, nghèo đói giảm nhanh, đời sống nhân dân được cải thiện, phổ cập giáo dục trung học cơ sở, công tác chăm lo sức khỏe cho nhân dân được cải thiện, an sinh xã hội được tăng cường. Những thành tựu đạt được cho thấy “Chúng ta đã đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử, phát triển mạnh mẽ, toàn diện hơn so với những năm trước đổi mới” (Trọng, 2021).

Bằng lập luận chặt chẽ, phân tích sâu sắc, kế thừa biện chứng quan điểm của chủ nghĩa Mác – Lênin, Chủ tịch Hồ Chí Minh, Tổng Bí thư đã làm rõ những vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, về phát huy văn hóa và sức mạnh con người Việt Nam trong quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội, xây dựng văn hóa vì con người, với những giá trị nhân văn cao đẹp, tôn trọng phẩm giá con người, giàu lòng nhân ái. Thực tiễn trải qua hơn 35 năm đổi mới cho thấy, việc xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đạt được kết quả quan trọng, “các giá trị đạo đức truyền thống nhìn chung được giữ gìn... Từng bước hình thành nếp sống văn minh, tác phong công nghiệp, tính hiệu quả; đề cao, tôn trọng con người. Dân chủ từng bước được mở rộng” (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2021). Xây dựng môi trường văn hóa có những bước phát triển tích cực, đến năm 2018, cả nước có “2.691 “Xã đạt chuẩn nông thôn mới” (đạt 32%) (Ban Tuyên giáo Trung ương, 2021).

3. GIÁ TRỊ KHOA HỌC CỦA QUAN ĐIỂM VỀ GIỮ GÌN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HÓA, SỨC MẠNH CON NGƯỜI VIỆT NAM QUA TÁC PHẨM “MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ CON ĐƯỜNG ĐI LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở VIỆT NAM” CỦA TỔNG BÍ THƯ NGUYỄN PHÚ TRỌNG

Có thể rút ra những giá trị khoa học của quan điểm về xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam – từ Đại hội XIII của Đảng đến tác phẩm “Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam” của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng với một số nội dung cơ bản sau đây:

Một là, bổ sung, làm rõ hơn nội hàm, đặc trưng của chế độ xã hội mà nhân dân ta đang xây dựng trong giai đoạn phát triển mới. Trong Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2011 - 2020 do Đại hội XI của Đảng đề ra đã nêu rõ 5 quan điểm phát triển, trong đó nhấn mạnh quan điểm: “Mở rộng dân chủ, phát huy tối đa nhân tố con người; coi con người là chủ thể, nguồn lực chủ yếu và là mục tiêu của sự phát triển” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2011, tr.100). Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011) đã chỉ rõ mô hình xã hội xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam gồm 8 đặc trưng, trong đó đặc trưng thứ nhất là: Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Đặc trưng thứ hai: do nhân dân làm chủ. Đặc trưng thứ năm: Con người có cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc, có điều kiện phát triển toàn diện. Mục tiêu vì nhân dân, vì con người là nội dung cốt yếu nhất của mô hình chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, các đặc trưng khác là điều kiện cần thiết để đạt mục tiêu cao cả đó. Đến Đại hội XIII của Đảng, con người được xem là trung tâm của sự phát triển, của mọi chính sách kinh tế, xã hội, nhân dân được thụ hưởng mọi thành quả của quá trình phát triển mạng lại. Đặc biệt, với tác phẩm “Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam” của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, mục tiêu xây dựng một xã hội coi trọng phẩm giá con người, một xã hội giàu lòng nhân ái, phát triển bền vững hài hòa với thiên nhiên, bảo vệ môi trường sống trong lành được bổ sung, làm rõ hơn nội hàm, đặc trưng mà chế độ xã hội mà Việt Nam đang xây dựng.

Hai là, khẳng định lập trường của Việt Nam về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội, phản bác các luận điểm xuyên tạc, sai trái, bôi nhọ của các thế lực thù địch về chế độ xã hội mà nhân dân ta xây dựng. Việt Nam đi lên chủ nghĩa xã hội bỏ qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa, tức là bỏ qua những mặt hạn chế của chủ nghĩa tư bản như áp bức, bóc lột, bất công, thói hư tật xấu, nhưng chúng ta không bỏ qua những thành tựu rực rỡ của chủ nghĩa tư bản trên các lĩnh vực khoa học kỹ thuật, công nghệ, giá trị văn minh mà nhân loại đạt được. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng khẳng định “Chúng ta cần tiếp thu, bổ sung một cách có chọn lọc trên tinh thần phê phán và sáng tạo những thành tựu mới nhất về tư tưởng và khoa học để chủ nghĩa, học thuyết của chúng ta luôn tươi mới, luôn luôn được tiếp thêm sinh lực mới, mang hơi thở của thời đại, không rơi vào xơ cứng, trì trệ, lạc hậu so với cuộc sống” (Trọng, 2021).

Ba là, đánh giá và làm sâu sắc thêm bản chất cốt lõi của chủ nghĩa xã hội bằng thực tiễn sinh động trên các lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, xây dựng Đảng và hệ thống chính trị... Từ một đất nước nghèo, lại hậu, bị tàn phá nặng nề bởi chiến tranh, khoảng ¾ dân số sống dưới mức nghèo khổ, với đường lối đúng đắn của Đảng, trong đó có việc phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, Việt Nam đã đạt được nhiều thành tựu đáng khích lệ. Qua 35 năm đổi mới, Việt Nam trở thành “nền kinh tế đứng thứ tư trong Asean. Thu nhập bình quân tăng 17 lần, ... bảo đảm an ninh lương thực... Tỷ lệ hộ nghèo trung bình mỗi năm giảm 1,5%; giảm từ 58% năm 1993 xuống còn... dưới 3% năm 2020...” (Trọng, 2021). Năm 2019, chỉ số phát triển con người của Việt Nam thuộc nhóm nước cao nhất thế giới. Từ kết quả thực tiễn đạt được, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng khẳng định “Những thành tựu đổi mới tại Việt Nam đã chứng minh rằng, phát triển theo định hướng xã hội chủ nghĩa không những có hiệu quả tích cực về kinh tế mà còn giải quyết được các vấn đề xã hội tốt hơn nhiều so với các nước tư bản chủ nghĩa có cùng mức phát triển kinh tế” (Trọng, 2021)

KẾT LUẬN

Quan điểm về giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam từ Đại hội XIII của Đảng đến tác phẩm “Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam” của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã bổ sung, làm rõ quan điểm của Đảng về chế độ xã hội mà đất nước ta đang xây dựng, lấy con người làm trung tâm của sự phát triển, con người được tôn trọng phẩm giá, một xã hội giàu lòng nhân ái, đoàn kết, nhân văn, nhân dân được công bằng, bình đẳng thụ hưởng thành quả của quá trình phát triển mang lại. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhiều lần khẳng định, “Với tất cả sự khiêm tốn, chúng ta vẫn có thể nói rằng: *Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay*”. Có được kết quả đó là “sản phẩm của sự kết tinh sức sáng tạo, là kết quả của cả quá trình nỗ lực phấn đấu bền bỉ, liên tục qua nhiều nhiệm kỳ của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta; tiếp tục khẳng định con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của chúng ta là đúng đắn, phù hợp với quy luật khách

quan, với thực tiễn Việt Nam và xu thế của thời đại; đường lối đổi mới của Đảng ta là đúng đắn, sáng tạo” (Trọng, 2021). Thông qua tác phẩm này, nội hàm và đặc trưng của chủ nghĩa xã hội mà Việt Nam đang xây dựng được bổ sung và hoàn thiện, theo đó, củng cố niềm tin của nhân dân vào con đường lãnh đạo của Đảng, tạo thành sức mạnh nội sinh đưa đất nước phát triển bền vững.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban Tuyên giáo Trung ương. (2021). *Kế thừa, phát huy truyền thống văn hóa dân tộc; Xây dựng, phát triển văn hóa sau 35 năm tiến hành công cuộc đổi mới đất nước; Các định hướng, giải pháp chủ yếu nhằm phát triển văn hóa, con người Việt Nam theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng*. Hà Nội: Hội nghị Văn hóa toàn quốc.
- Đảng Cộng sản Việt Nam. (1998, 7 16). *Nghị quyết số 03-NQ/TW ngày 16/7/1998 Hội nghị lần thứ năm BCHTW Đảng (khoá VIII) về xây dựng và phát triển nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*. Retrieved from <https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/>: <https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/van-kien-tu-lieu-ve-dang/hoi-nghi-bch-trung-uong/khoa-viii/nghi-quyet-so-03-ntw-ngay-1671998-hoi-nghi-lan-thu-nam-bchtw-dang-khoa-viii-ve-xay-dung-va-phat-trien-nen-van-hoa-viet-681>
- Đảng Cộng sản Việt Nam. (2011). *Văn kiện Đại hội toàn quốc lần thứ XI*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia sự thật.
- Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, tập 1*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia sự thật.
- Trọng, N. P. (2021). Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. In B. T. ương, *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam - Dư luận trong nước và quốc tế về bài viết của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng* (pp. 13-30). Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia sự thật.
- Trọng, N. P. (2021a, 11 25). *Toàn văn bài phát biểu của Tổng Bí thư tại hội nghị văn hóa toàn quốc*. Retrieved from <https://vietnamnet.vn/>: <https://vietnamnet.vn/toan-van-bai-phat-bieu-cua-tong-bi-thu-tai-hoi-nghi-van-hoa-toan-quoc-795986.html>

PRESERVING AND PROMOTING VIETNAMESE CULTURAL VALUES AND HUMAN STRENGTH THROUGH THE WORK “SOME THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES REGARDING SOCIALISM AND THE PATH TO SOCIALISM IN VIETNAM” BY GENERAL SECRETARY NGUYEN PHU TRONG

NGUYEN TRUNG DUNG

Faculty of Political Theories, Industrial University of Hochiminh City

Email: ntdung@iuh.edu.vn

Abstract: The socialism chosen and built by our Party and the people is a social model without precedent in history. Therefore, the perception of the path to socialism in Vietnam is continuously supplemented and perfected based on the creative application of Marxist-Leninist ideology, Ho Chi Minh's thoughts in each stage, specific conditions of the country, and the results of summarizing the practical experience of economic and social construction and development. Researching and analyzing the perspective of preserving and promoting the cultural values and human strength of the Vietnamese people through the work 'Some Theoretical and Practical Issues Regarding Socialism and the Path to Socialism in Vietnam' by General Secretary Nguyen Phu Trong – thereby deriving theoretical values and contributing to a clearer understanding of the nature of socialism and the path to socialism chosen by the Party and Vietnamese people.

Keywords: Vietnamese cultural values, Vietnamese human strength, socialism, nguyen phu trong.

Ngày gửi bài: 28/08/2023

Ngày chấp nhận đăng: 17/10/2023